

JOEP VAN LIESHOUT

King Kong - Lensvelt, 2006

Shaker - Moosli - 1999/2002

AVL Glyder - Lensvelt, 2011

AVL Home Edition - Lensvelt, 2005

AVL Skull - Lensvelt, 2005

JOEP VAN LIESHOUT

New Born Helmet, 2010

Sport Nouveau, 2005

Thinner, 2011

Le Magnifique, 2010

La Chaise, 2010

Vestok Bunker, 2010

JOEP VAN LIESHOUT

Noem Joep van Lieshout (1963) geen ontwerper. Niet dat hij geen stoelen en banken vervaardigt met zijn Atelier Van Lieshout – hij ontwerpt zelfs interieurs en complete woonhuizen – maar dat betekent nog niet dat hij ook ontwerper of architect is. "Ik ben kunstenaar." Noem zijn werk ook geen gebruikskunst. "Wat is dat nou weer? Iets is kunst of iets is een gebruiksvoorwerp. Ik maak weliswaar beide, maar het verschil is altijd duidelijk."

Wat de kunstenaar Van Lieshout doet, is de designwereld infiltreren. Wat hij daar aantreft, eigent hij zich vervolgens doodleuk toe. Hij verpakt zijn eigenzinnige, soms zelfs verontrustende visie op de maatschappij in schijnbaar alledaagse gebruiksvoorwerpen. Deze voorwerpen kunnen weliswaar functioneel zijn, maar ontleen daar nooit hun bestaansrecht aan. Vormgeving is voor Van Lieshout geen doel, maar een middel. Een materiaal bijna. Hij bouwt zijn sculpturen op uit polyester, staal, hout. Soms maakt hij een stoel, soms een tekening, soms een ontwerp voor een perverse stad of een utopisch sculptuur. "Dat is toch iets anders dan telkens een ander stoeltje ontwerpen", zegt de kunstenaar in zijn kantoor, een provisorische houten loods op een rij zeecontainers. In de naastgelegen havenloods, een voormalig katoenpakhuis, werken sinds 1995 een tiental vaste medewerkers van Atelier Van Lieshout.

Begin jaren 90 maakt Joep van Lieshout naam met tafels, keukens, slaapkamers en mobiele woonunits die hij eigenhandig bouwt van kleurrijk polyester. Met dit werk drijft hij niet alleen spot met bestaande conventies van design, maar met de gehele bestaande maatschappelijke orde. Alledaagse verschijnselen als macht, conflict en autonomie worden verbeeld in objecten die draaien om poep, bloed, seks of geweld. Een bed is geschikt gemaakt voor wurgseks. Een wc heeft geen stortbak maar een compostbak waarin ontlasting wordt omgezet in mest. "Ik bouw al dertig jaar aan een oeuvre door constant dingen aan de kaak te stellen. Daarin wil ik me zo min mogelijk vastleggen."

Zijn werk wordt aangekocht door musea over de hele wereld. Maar net zo makkelijk ontwerpt hij de wc's van Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam. In en rond de havenloods staan kunstwerken die op weg zijn naar musea of net terugkomen. Met jaarlijks zo'n veertig exposities waaraan wordt meegewerkt, is Van Lieshout één van de meest exposerende kunstenaars van Nederland. Ook maakt hij werk in opdracht. In de enorme loods staat een drie meter hoge polyester schedel, een opdracht van een particulier. Bovenin de schedel komt een stoombad, eronder is ruimte voor een jacuzzi. Juist dat contrast tussen hoge kunst en praktisch nut vindt hij spannend. "Ik gebruik functionaliteit om mijn kunst uit de kunstwereld naar de echte wereld te trekken. De kunstwereld is een hoogst theoretische wereld die slecht toegankelijk is. Maar van een wc kan iedereen wat vinden."

Don't call Joep van Lieshout (1963) a designer. Not that he doesn't produce chairs and benches with his Atelier Van Lieshout – he even designs interiors and entire houses – but that doesn't mean that he is a designer or an architect. "I am an artist." Don't call his work utilitarian art. "What is that supposed to be? Something is art or something is a utilitarian object. I may make both, but the difference is always clear."

What the artist Van Lieshout does is to infiltrate the world of design. What he finds there, he then coolly appropriates. He injects his quirky, sometimes disturbing vision of society into seemingly everyday objects. They might indeed be functional, but they never derive their right of existence from their functionality. For Van Lieshout, design is not an end but a means. A material almost. He builds his sculptures in polyester, steel, wood. Sometimes he makes a chair, sometimes a drawing, sometimes a design for a utopian city or a perverse sculpture. "That's quite different from making a different chair design over and over," says the artist in his office, a makeshift wooden hangar on a row of sea containers. Since 1995, a dozen permanent staff workers of Atelier Van Lieshout work in the adjacent naval hangar, a former cotton warehouse.

In the early 90s, Joep van Lieshout gains notoriety with his tables, kitchens, bedrooms and mobile home units that he builds singlehandedly from colourful Polyester. With this work he not only mocks the existing design conventions but the entire existing social order. Everyday phenomena like power, conflict and autonomy are expressed in objects that have to do with shit, blood, sex or violence. A bed is made suitable for erotic asphyxiation. A toilet has no water reservoir but a composting cistern in which faeces is converted into compost manure. "I have been building a body of work for thirty years by constantly exposing things. In this, I want to pin myself down as little as possible."

His work is purchased by museums around the world. But he just as easily designs toilets for the Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam. In and around the port warehouse there are artworks that are on their way to museums or have just come back. With every year some forty exhibitions in which he cooperates. Van Lieshout is one of the most exhibiting artists in the Netherlands. He also does commissioned work. There is a three meters high polyester skull in the huge warehouse, a commission from a private client. On top of the skull is a steam bath, below there is room for a Jacuzzi. It is precisely the contrast between high art and practicality that he finds exciting. "I use functionality to pull my art out of the art world and into the real world. The art world is a highly theoretical world that is hard to get into. But everyone can say something about a toilet."

THE SCULPTORS

JOEP VAN LIESHOUT

Deze gebruiksvoorwerpen vloeien vaak voort uit zijn omvangrijke projecten - "als rafeltjes die aan de kunst blijven hangen", zoals hij het omschrijft. Eind jaren 90 vervaardigt hij voor The Walker Arts Centre in de Amerikaanse stad Milwaukee de omvangrijke installatie *The Good, the Bad and the Ugly* waarin hij de grenzen tussen goed en kwaad aftast. Zo bouwt hij een replica van de woonkamer van de Unabomber na, een Amerikaanse soloterrorist die begin jaren 90 aanslagen pleegt op overheidsgebouwen. Een van de stoelen in deze installatie blijkt uiterst functioneel en wordt in productie genomen door het designlabel Moooi. "Maar de stoel is ontstaan vanuit de ethische vraag over wat goed en slecht is. Is hij ontworpen voor een vrijheidsstrijder of een terrorist?"

De vorm van de stoel is geïnspireerd op de meubels van de Shakers, een utopische religieuze beweging in Amerika. "Dat waren grote vernieuwers op designgebied. Dan moet je denken aan minimaal materiaalgebruik en ingenieuze constructies die werden uitgedacht. Ze hebben producten ontwikkeld als de cirkelzaag en de wasmachine. Tegelijkertijd was het een streng religieuze orde met heel knellende de regels." Zelfs met de uiteindelijke vorm van de *Shaker Chair* tast Van Lieshout nog de ethische grenzen af. En dat is nou net het verschil tussen de kunstenaar en de ontwerper, meent hij. "Mijn werk heeft andere wortels dan design. En zonder die wortels kan ik geen stoel ontwerpen."

Als er al een stempel op Van Lieshout kan worden gedrukt, dan is het dat van beeldhouwer. Zo studeerde hij ook af aan de Academie Beeldende Kunst in Rotterdam in 1985. Neem bijvoorbeeld de *Bar Rectum* die hij in 2005 bouwde voor een presentatie op Art Basel - deze 8 meter lange bar heeft de vorm van een endeldarm, inclusief gerimpelde anus als entree. "Het is een vorm die refereert aan essentiële vragen als: waar komen we vandaan en waar gaan we naartoe? Ik gebruik de vorm van het menselijk lichaam. Het is een mysterie hoe dat lichaam werkt. Hoe zijn darmen gemaakt? Evolutie of God? En als het God is, waar komt die dan weer vandaan? Deze gedachte heb ik vervolgens functioneel gemaakt door er een deur en een bierpomp in te bouwen." Of hij nou een schedelvormige sauna of de darmvormige bar maakt, het zijn functionele sculpturen. "Want om nou een enorme blow-up van een aars te maken die je niet kunt gebruiken, dat vind ik eigenlijk een beetje stom."

In 2005 begint hij aan *SlaveCity*, een stedenbouwkundig plan waar 200.000 slaven wonen en werken in bijvoorbeeld callcenters. In drie jaar tijd werkt Van Lieshout met gruwelijke precisie het dystopische ontwerp uit tot een efficiënte slavenstad inclusief ziekenhuis, museum, sportcentrum en zelfs bordelen. Het project behelst de dubbelzinnigheid die het werk van Van Lieshout typeert. "Het is een groene stad waarin alles wordt gerecycled. Maar de mensen dus ook. Na hun dood worden de slaven gebruikt voor orgaantransplantatie." Met kille efficiëntie becijfert Van Lieshout dat de slavenstad jaarlijks 7,5 miljard zou opbrengen. De gruwelijke toekomstvisie is een waarschuwing tegen overbevolking en voortwoekend marktdenken, terwijl de natuurlijke grondstoffen en voedselbronnen uitgeput raken. De enige objecten met een gebruiksfunctie zijn kunstzinnige tafels en lampen die worden verkocht in vooraanstaande galleries als *Carpenters Workshop* in Londen en *Vivid* in Rotterdam. "Het is zeker geen regel dat elk project een gebruiksklaar product oplevert."

Voor het eerst presenteerde hij onlangs een product dat geen afspiegeling is van een kunstproject. Al staat deze bank *Glyder* voor producent Lensvelt niet helemaal los van zijn kunst. "Ik dacht de laatste tijd al veel na over kubistische sculpturen", verklaart Van Lieshout de zuivere, geometrische

These everyday objects often evolve out of his major projects - "like fringes that stick to the art", as he describes it. In the late 90s, he produced the massive installation *The Good, the Bad and the Ugly* for The Walker Arts Center in the U.S. city of Milwaukee, in which he explores boundaries between good and evil. In this way, he built a replica of the living room of the Unabomber, an American solo terrorist who committed attacks on government buildings in the early 90s. One of the chairs in this installation appears to be extremely functional and is taken into production by the design label Moooi. "But the chair is created from the ethical question of what is good and bad. Is it designed for a freedom fighter or a terrorist?"

The shape of the chair is inspired by the furniture of the Shakers, an American utopian religious movement. "They were great innovators in the design field. Think of the minimal use of material and the ingenious constructions that have been devised. They have developed products such as the circular saw and the washing machine. At the same time it was a strict religious order with very strict rules." Van Lieshout explores the ethical boundaries even in the final form of the *Shaker Chair*. And this is precisely the difference between an artist and a designer, he says. "My work has other roots than design. And without those roots, I cannot design a chair."

If there is a label that can be put on Van Lieshout, then it's that of sculptor. He did graduate from the Academy for Visual Arts in Rotterdam in 1985. Take for instance the *Rectum Bar* he built in 2005 for a presentation at Art Basel - the 8 meters long bar has the shape of a rectum, including a wrinkled anus used as entrance. "It is a form that refers to essential questions: where do we come from and where are we going? I use the shape of the human body. It's a mystery how it works. How were intestines made? Evolution or God? And if it's God, then where did he come from? I then made this thought functional by placing a door and a beer pump in it." Whether he makes a skull-shaped sauna or an intestine-shaped bar, they are all functional sculptures. "Because making a huge blow-up of an ass that can't be used, I actually find that a bit silly."

In 2005, he begins work on *SlaveCity*, an urban plan in which 200,000 slaves live and work in for example call centres. In three years' time, Van Lieshout turns, with gruesome precision, the dystopian design into an efficient slave city replete with hospitals, museums, sports centres and even brothels. The project displays the ambiguity that characterizes the work of Van Lieshout. "It is a green city where everything is recycled. The people as well. After their death, the slaves are used for organ transplants." With cold efficiency Van Lieshout calculates that the slave city would yield 7.5 billion annually. The gruesome vision is a warning against overpopulation and festering market thinking while natural resources and food sources become depleted. The only objects with a practical function are his artistic tables and lamps sold in major galleries such as *Carpenters Workshop* in London and *Vivid* in Rotterdam. "It is definitely not a rule that every project yields a usable product."

For the first time, he recently presented a product that was not derived from an art project. Although the sofa *Glyder* for manufacturer Lensvelt is not entirely disconnected from his art either. "I thought a lot lately about Cubist sculptures," says Van Lieshout about the pure geometry of the sofa. While his pen shoots across the

JOEP VAN LIESHOUT

vorm van de bank. Terwijl zijn tekenpen over het papier vliegt, verschijnen er hoekige vormen waarin tafels en banken zijn te herkennen. "Het zijn een soort abstracte interpretaties van het modernisme. Dus toen de vraag kwam of ik een bank wilde ontwerpen, lag het voor de hand dat deze een kubistische vorm zou krijgen." Maar dat een meubel zo interessant blijkt dat er een kunstproject uit voortvloeit, zover zal het nooit komen, verzekert Van Lieshout. "Daarvoor is zo'n stoel of bank toch te veel gewoon een ding."

Al heeft hij geen uitgesproken hekel aan design. "We hebben tenslotte producten nodig en die moeten dus ontworpen worden", is zijn nuchtere opvatting. Maar "dat lifestyle gedoe met producten in leuke kleurtjes of grappige vormpjes", daar heeft hij niks mee. Wat hem wel inspireert is een ontwerper als Jean Prouvé. "Het begint met materiaal en constructies, daaruit volgt de vorm vanzelf. Heel praktisch." Om zijn bewondering kracht bij te zetten, wijst hij op de AVL-Office Chair die achter zijn werktafel staat: "Daar hebben we een mock-up van gemaakt van wat plankjes die in de loods lagen. Was het ontwerp in één middag klaar." Daarom werkt hij ook graag met polyester. "Het is sterk, waterdicht en het is monolithisch. Je kunt er prachtige, gesloten objecten van maken."

Behalve de paar meubels die in productie zijn bij labels als Lensvelt en Moooi, maakt Van Lieshout zijn werk zelf met zijn team van twaalf medewerkers in de verweerde havenloods van beton en staal. In het polyester-hok werken mannen met mondkap en wit pak aan sculpturen. Bij de staalfabricage knetteren de lasapparaten boven een radio met 70s rock. In 2004 brengt Van Lieshout met de zwierige zwarte tafels en stoelen van *Bad Furniture* een ode aan de handmatige productie. "Deze collectie refereert aan de Arts & Crafts in de late 19de eeuw in Engeland. Die beweging was ook een verzet tegen de onzichtbaarheid van de massaproductie door ijzer in het vuur te leggen en zelfs stoelen te smeden."

Deze drang naar autarkie drijft Van Lieshout tot het uiterste door met de AVL Ville, een autonome leefgemeenschap die hij in 2001 met zijn medewerkers uit de grond stampt op het braakliggende terrein naast zijn havenloods. AVL Ville bestond uit woonunits, een energiecentrale, een drankstokerij, een slachterij, een wapenwerkplaats en een restaurant. De autarkische vrijstaat had zelfs een eigen grondwet en een munteenheid. Na negen maanden werd AVL Ville door de autoriteiten ontruimd.

"Momenteel buig ik me over het heruitvinden van de industriële revolutie", vertelt Van Lieshout. In tegenstelling tot *SlaveCity* wil hij dit project deels echt realiseren. "Met smeltovens, weefgetouwen en andere machines wil ik echt zelf ijzererts gaan smelten en textiel produceren. Dat is de enige manier om de waarde van grondstoffen te laten zien. Als ik een stapel triplex koop, zijn de afvalkosten van het resthout duurder dan het kopen van een nieuwe partij. Materiaal wordt niet meer op de juiste waarde geschat." De 3D-printer bijvoorbeeld ziet hij als "een grote armoede". Alleen al het idee dat je wat tekent, op een knopje duwt en dat dan een computer het product voor je maakt. "Hoe kun je bij zo'n product nou iets voelen?"

Het ligt voor de hand dat dit project diverse al dan niet kunstzinnige gebruiksvoorwerpen zal opleveren. Maar daar is het de kunstenaar uiteraard niet om te doen. "Ik wil een neo-industrieel tijdperk realiseren waarin de goederenproductie weer een plek krijgt. In de westerse wereld is industrie verbannen. Dat is gesaneerd en geëxporteerd naar landen als India en China. Net zoals ook boerderijen als iets onwenselijks uit de samenleving zijn verwijderd. Ons leven is dus gezuiverd van de meest essentiële dingen - werk en eten. Dat is triest."

paper, angular forms appear in which the shapes of tables and benches can be made out. "They are a kind of abstract interpretation of modernism. So when the question arose whether I wanted to design a sofa, it was obvious that it would be given a Cubist shape. But that one piece of furniture turns out to be so interesting that it leads to an art project will probably never happen", assures Van Lieshout. "In the end, a chair or a couch are still just mere things."

However, he doesn't particularly dislike design. "In the end we need products and they have to be designed," is his sober view. But "that lifestyle stuff with products in fun colours or funny shapes" isn't his thing. What inspires him is a designer like Jean Prouvé. "It starts with materials and structures, and then the shape naturally follows. Very practical." To underline his admiration, he points to the AVL-Office Chair behind his desk: "We made a mock-up with some boards that were lying around in the warehouse. The design was done in one afternoon." That's why he likes working with polyester. "It's strong, waterproof and it's monolithic, you can make splendid, closed objects with it."

Except for the few furniture pieces that are in production with brands such as Lensvelt and Moooi, Van Lieshout produces his work himself together with his team of twelve employees in the weathered concrete and steel harbour hangar. In the polyester shed, men with mouth caps and white protective suits are working on sculptures. At the steel fabrication corner, the noise of the welding units crackles above the din of a radio playing 70s rock. In 2004, Van Lieshout paid homage to manual production with the elegant black tables and chairs of *Bad Furniture*. "This collection refers to the Arts & Crafts of the late 19th century in England. That movement resisted the invisibility of mass production by putting iron in the fire and even forging chairs."

Van Lieshout pushed this drive for autarky to the extreme with AVL Ville, an autonomous community which he and his staff founded in 2001 on the undeveloped land next to his harbour hangar. AVL Ville comprised residential units, a power station, a liquor distillery, an abattoir, a gun shop and a restaurant. The autarkic Free State even had its own constitution and currency. After nine months AVL Ville was evacuated by the authorities.

"I am presently working on reinventing the industrial revolution," says van Lieshout. Unlike *SlaveCity*, he really wants to realize this project. "With furnaces, looms and other equipment I really want to melt iron ore and produce textiles. That's the only way to show the value of commodities. If I buy a stack of plywood, the residual waste cost is more expensive than buying a new stack. Materials are not properly appreciated." He considers the 3D printer for instance, "a great poverty". Just the idea that you draw something, push a button and a computer makes your product. "How can you feel anything for such a product then?"

It is obvious that this project will yield various artistic or not so artistic objects for use. But that is obviously not what interests the artist. "I want to establish a neo-industrial era in which the production of goods is given a valid place again. In the Western world, industry has been banned. It has been dismantled and exported to countries like India and China. Similar to how farms have been removed from society like something undesirable. Our life has been purged of the most essential things - work and food. That is sad."

THE SCULPTORS

JOEP VAN LIESHOUT

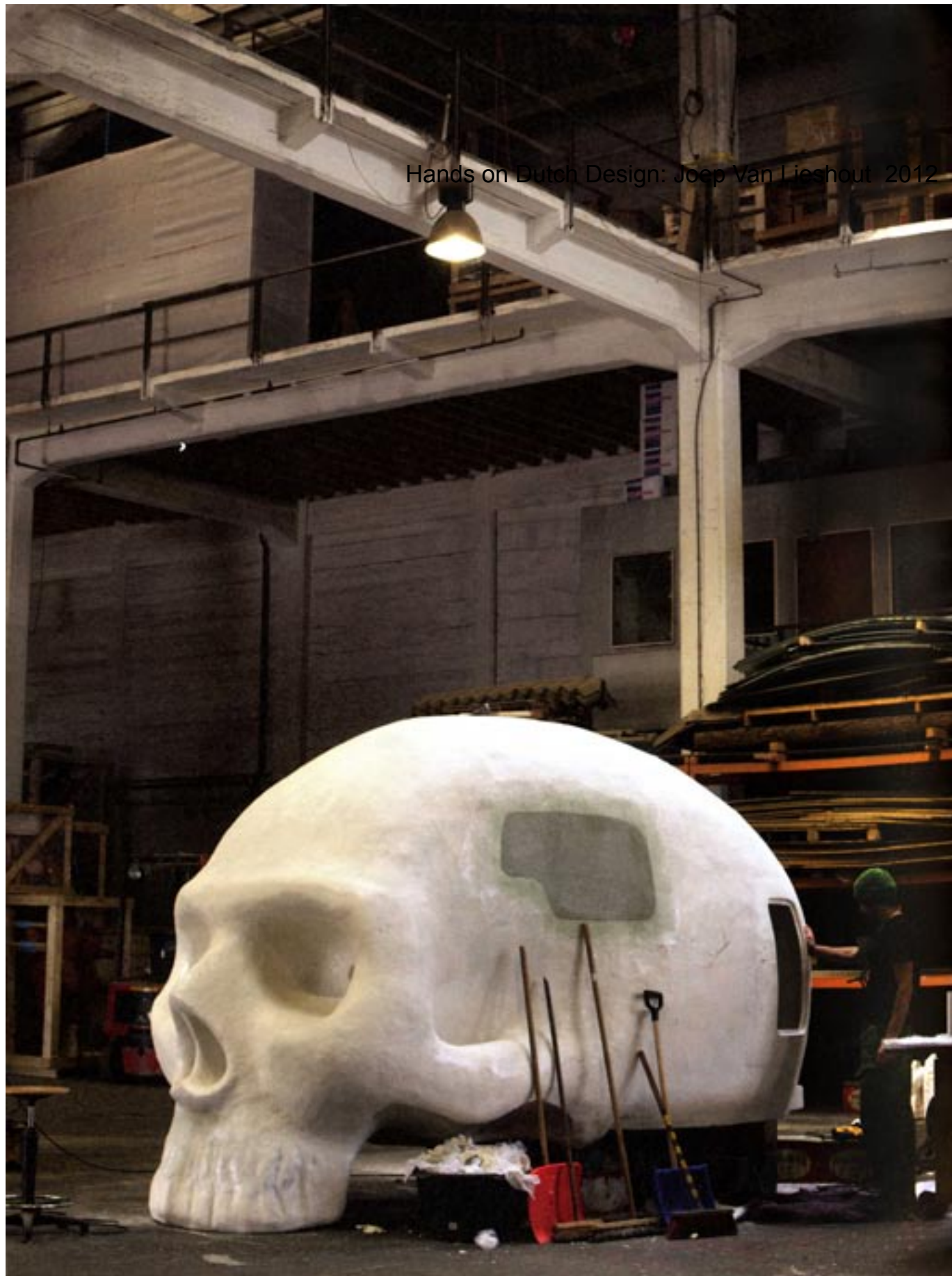

THE SCULPTORS

JOEP VAN LIESHOUT

THE SCULPTORS

JOEP VAN LIESHOUT

THE SCULPTORS

JOEP VAN LIESHOUT

